

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

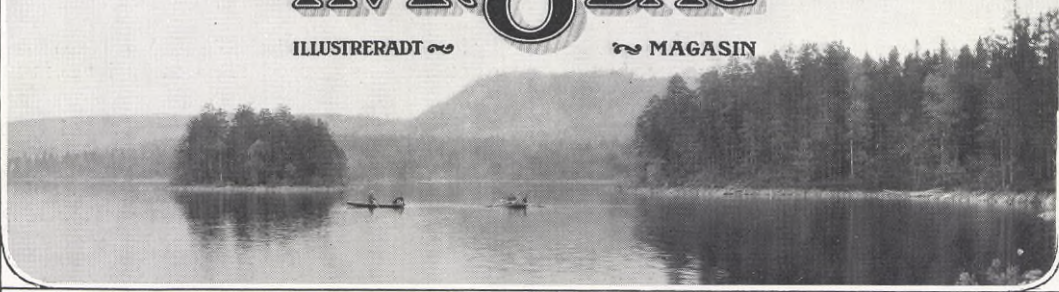
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VY FRÅN RANSJÖN. — FOTOGRAF J. VIKT. JOHANSSON, RANSÅTER.

15:DE ÅRG.

DEN 2 NOVEMBER 1913.

Nº 5.

FREDRIK LILLJEKVIST.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Vid Stockholmsutställningen 1897 blef namnet Fredrik Lilljekvist närmare bekant för den stora allmänheten. Det blef populärt särskildt därför, att dess ägare både tagit initiativet till och så godt som ensam skapat den afdelning af utställningen, som hette *Gamla Stockholm* och som visade sig utöfva en så storartad dragningskraft på utställningsbesökarna. Lilljekvists plan gällde ett reproducerande — naturligtvis i förminskad skala — af den del af 1500-talets Stockholm, där det gamla slottet med sitt torn var den dominerande byggnaden, omgifven af Helgeandsholmen med Norreport, Storkyrkan, rådhuset, Stortorget o. s. v. Skaparens grundliga kunskaper beträffande vasatidens arkitektur, hans kännedom om samma tids sätt att utföra sina byggnader och hans förmåga att på den måttligt rymliga Framnäsudden genom perspektiviska anordningar ge illusion af den försvunna verkligheten samverkade till det sällsynt lyckade resultatet.

Lilljekvists hittillsvarande arbete hade också gjort honom speciellt skickad att lösa ett dylikt problem. Han hade länge intresserat sig för renässansens arkitektur och hade framför allt sysslat med *Gripsholm*, där han snart skulle bli färdig med ett nytt verk, som fäste uppmärksamheten på honom, om också omdömena beträffande hans arbete på det gamla vasaslottet vid Mariefred icke voro så odelat smickrande som hvad angår Gamla Stockholm.

Johan Fredrik Lilljekvist föddes i Stockholm 8 oktober 1863 som son till fotografen Frans Johan Lilljekvist och dennes maka, född Bartels. Från sitt sjuttonde till sitt myndighetsår studerade han vid Tekniska högskolan och tillbrakte därpå de närmaste fyra åren som elev vid Konstakademien. Omedelbart därefter blef han arkitekt i öfverintendentsämberet, men han fortsatte med sina studier under omfattande utländska resor. År 1895 blef han slottsarkitekt vid Gripsholm, sedan han redan i tre år haft uppdraget att restaurera detta vördnadsvärda minnesmärke, ett arbete, som afslutades år 1898.

Det var alltså under Gripsholmsrestaurationens tid som han också fann tid öfver för 1897 års utställning, och det var här icke endast Gamla Stockholm, som hade honom att tacka för sin tillkomst. Tillsammans med sin kollega Ferdinand Boberg arbetade han på industrihallen, och dessutom voro kungliga paviljongen samt Turistföreningens hus verk af hans hand. Då det kort därefter gällde att välja de lämpliga männen för svensk arkitekturs insatser i Parisutställningen 1900, stod Lilljekvist också i förgrunden och mottog uppdraget att ordna svenska järn- och landbruksafdelningarna.

Ett ännu mera betydande arbete väntade nu på honom. Han utsågs år 1901 till den nya *Dramatiska Teaterns* arkitekt, och det råder ju en sällsynt allmän mening därom att han i denna egen-

skap skaffat oss en af våra allra vackraste, moderna monumentalbyggnader, såväl utvändigt som invändigt.

När Dramatiska Teatern stod färdig 1906, återvände han till en ny omfattande restaurering i Mälardalen, denna gång gällande *Strängnäs gamla domkyrka*. Efter något mer än tre års arbete kunde det vackra medeltidstemplet invigas som en ny "levande byggnad". Om Lilljekvist rönte klander från några håll för Gripsholmsrestaurationen — Heidenstam t. ex. lät ju endast talet om denna inspirera sig till sin temperamentsfulla broschyr "Modern barbarism" — så visade nu Lilljekvist att han mer än de flesta var besjälad af just de teorier, som Heidenstam förfäktat, nämligen pieteten för det gamla framför allt.

Lilljekvist betonade som sitt restaureringsarbets huvudprinciper, att han velat skona så mycket som möjligt, vare sig det härrörde från kyrkans första tid eller från senare restaureringar och att, där nytt ovilkorligen kräfdes, lika gärna skapa detta nya efter vår egen tids smak som att efterhämna det gamla och därmed göra "urkundsförfalskningar" i de stilrenhetssträfvande restaureringsprincipernas intresse. Den nya orgeln ritades alltså af Lilljekvist i egna originella former liksom de nya bänkarna.

Andra lyckade restaureringar af Lilljekvist äro ombyggnaderna af det Silfverschiöldska herresätet Koberg i Västergötland samt svenska ministerhotellet i Kristiania, båda förädlade med diskreta medel i en kärnsvensk stil, och bland äfven från grunden själfständiga arbeten kunna ytterligare nämnas Österåsens sanatorium, Djurholms kapell, svenska beskickningshuset i Berlin samt sist men inte sämst hans egen villa Samsö i Djursholm.

Vid byggandet af sitt eget hem har han ju mer än eljes slupit andra hänsyn än för sina egna konstnärliga intentioner, och han har här också otvifvelaktigt skapat en af de vackraste privatbostäder vi ha. Det utsökta läget vid vattnet har han på det lyckligaste sätt utnyttjat vid ordnandet af den originella parken, och i byggnaden kan man studera såväl den själfständigt skapande, moderne konstnären som restauratören med de djupa studierna i förgångna tiders byggnadskonst. I sitt galleri med familjeporträtt — han är gift med Strängnäsbiskopen A. T. Strömbergs dotter — har han dekorerat rummen efter den stil, porträttens framställningstid kräfva, och för sitt storartade bibliotek, som inrymmer en ovanligt ståtlig samling historiska, topografiska etc. och skönlitterära verk, har han delvis tagit mönstret från det berömda Kobergska biblioteket.

Själf har Lilljekvist också uppträdt som författare i ämnen, som beröra hans bransch. Bland alster af hans penna kunna nämnas skrifterna "Det svenska rummet under renässansen och under barocken" samt "Strängnäs och dess domkyrka".

VETENSKAP, TEATER OCH KONST.

Mal. Jønger, Sthlm. Klische: Bengt Skjerveparr
HARRIET BOSSE SOM MARIE WALEWSKA, å K. Dram. Teatern.

Den norske dramaturgen *Johan Bojers* skådespel *Marie Walewska* hade den 23 okt. premiär på Dramatiska teatern i Stockholm inför en distinguerad och fulltalig publik. Dramat, uppbyggt kring det bekanta kärleksförhållandet mellan Napoleon I och den polska grefvinnan Marie Walewska, saknade större fördjupning, men fängslade dock genom sin episka och dekorativa karaktär. Napoleon återgafs af den talangfulle skådespelaren, hr Hedquist, för hvilken dock rollens lyriska moment icke syntes fullt tillrättlagda. Fru Harriet Bosse gaf som Marie Walewska en varm, psykologiskt genomförd bild af den unga ärbara kvinnan som efter häftiga själsstrider, fylld af patriotiskt patos offerar sin heder som maka i naiv förhoppning att därmed kunna köpa friheten af sitt fosterland.

Dramat fick ett välvilligt mottagande.

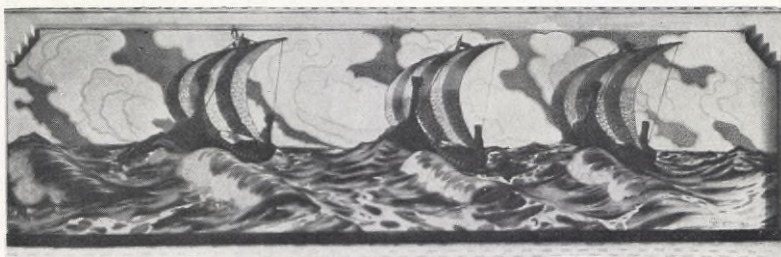

G. I. KOLTHOFF.
 Fil. hedersdoktor. Konservator.
 F. 1845. † den 25 okt.

(Tillhör Veckans Porträttgalleri)

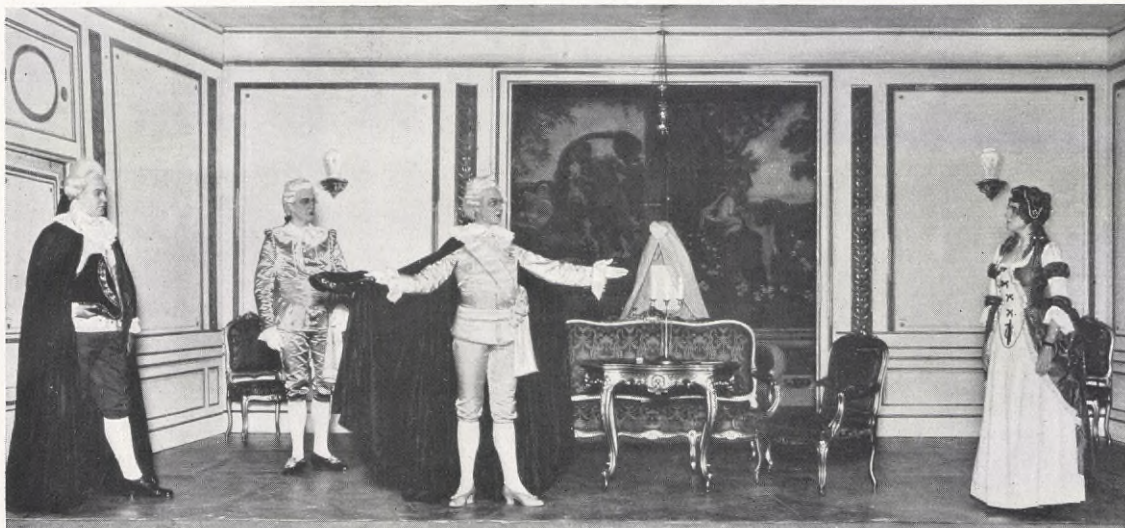
SVEN-OTTO LINDSTRÖM,
 den unge svenske målaren i Paris.

S. O. LINDSTRÖMS NYA VÄGGMÅLNING I SVENSKA FÖRELÄSNINGSSALEN I PARIS.

Den från sina utställningar i Stockholm och Göteborg välbekante unge svenske målaren *Sven-Otto Lindström* har i dagarna fullbordat en större väggmålning i föreläsningssalen i den svenska kyrkobyggnaden i Paris. Konstverket har från alla håll fått det ampleste beröm för sin friskhet i s väl komposition som färg.

Teaterdirektör *Einar Fröberg*, af hvars hand tidigare förelagat ett par vällyckade sceniska alster, vi erinra om "Disciplin" och den lilla enaktaren "Bara en komedi", har fullbordat ett nytt skådespel, "*Magdalena Rudenschöld*", hvilket den 24 okt. hade sin urpremiär på Malmö teater, där Fröberg'ska sällskapet f. n. gasterar. Att döma af ortspressens recensioner vann skådespelet en ganska betydande framgång.

Atelier Sonn, Malmö.

MAGDALENA RUDENSCHÖLD, EINAR FRÖBERGS NYA SKÅDESPEL. Från urpremiären på Malmö Teater den 25 okt.

Klische: Bengt Skjerveparr.

DEN STORA FABRIKSBRANDEN I SÖDERTELJE.

Automobilfabriken Scania-Vabis verkstadskomplex strax utanför Södertelje härjades den 21 okt. af en förödande eldsvåda, hvilken lade i aska en betydande del af de modernt inredda nybyggnader, hvilka i somras blevo färdiga och då togos i bruk. Elden som utbröt vid 1/22-tiden på natten i eller intill förrådsrummet, tog från början våldsam fart och ökades än mer i

SCANIA-VABIS FABRIKSKOMPLEX
EFTER BRANDEN.

Foto. Svinhufvud, Stlm.

INTERIÖR AF DEN ELDSHÄRJADE VAGNSHALLEN.

häftighet sedan upplagen af benzin och olja nåtts. I släckningsarbetet deltog utom stadens brandkår Stockholms stora motorspruta. Vid 8-tiden på morgonen var elden begränsad. Den materiella skadan anslås till omkr. 1 mill. kr. De brunna byggnaderna komma att omedelbart återuppbyggas.

*

Den nyligen af Stockholms brandkår från Tyskland inköpta s. k. *plumotorn*, afsedd för

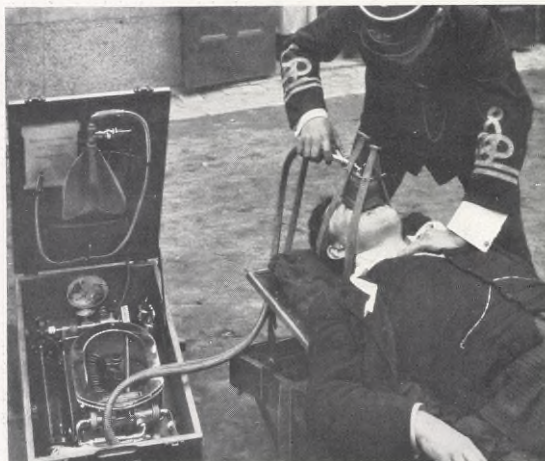

Foto Svinhufvud, Stlm.

PLUMOTORN, Stockholms brandkårs nyförvärfvade apparat för räddning från kväfnig af rök o. d.

Klitch: Emgt Sijfeersparre.

räddning af vid eldsvådor kväda, kom den 19 okt för första gången till användning, och man lyckades då medels densamma till lifvet återkalla en arbetare, som tillsammans med sin hustru blifvit kolosförgiftad, och hvars tillstånd var ytterst betänkligt. Den mindre farligt angripna hustrun räddades genom konstgjord andning.

Plumotorn, som vid användandet fästes öfver den förolyckades ansikte, tillför automatiskt syrgas till hans andningsorgan.

BRÖDERNA.

FÖR HVAR 8 DAG AF NILS LAGO-LENGQUIST.

den grå daggrynningen skar nordgående rumäniska expressen in på Jalomitzas frostskeerande slättland.

De små bondgårdarna, som här och hvar hukade i den bistra januarivinden, dansade förbi kupéfönstret i hela sin trista likformighet, och då tåget vid någon station stannade för att göra ett utbyte af passagerare, var det merendels endast en kortväxt rumänisk landbrukare i svart pelsrock och spetsig skinnmössa, som steg af eller på.

I Tschulnitsa, dit en bandel från Kalarasch fortsätter den bulgarisk-rumäniska förbindelseleden från Silistria öfver Donau, kom emellertid ändligen det ifrigt väntade afbrott, jag hoppats på i resans enahanda.

Med ena armen i band och en af allt att döma svårartad blessyr i ena benet inträdde här i min kupé en nypåstigande passagerare. Hade inte en kosackfärgad uniformrock och likfärgade benlindor förråd soldaten, skulle den sträfva hållningen och mannens hela sätt att föra sig ha gjort det. Det typiskt tecknade slaverhufvudet med breda käkpartier och mjuka ögon förde genast tanken på, att den obekante var bulgar, helst som han tydligen kom från Silistria-hället, och uniformen och blessyrerna gjorde det gifvetvis antagligt, att han deltagit i kriget, som just nu för en tid klippts af i sitt vilda vanvett genom det första stilleståndet.

När vi en kort stund senare blivvit inbegripna i ett lifligt samtal, kunde jag konstatera, att jag haft tur med mina antaganden. På väg till släktingar i Wien för att söka vård för de mottagna stridsminnena, som hotade att göra honom till invalid för hela livet, hade kapten Stefan S—ow som bataljonschef tills sex veckor tidigare deltagit i alla de allvarigare träfningarna under bulgariska vestarméns första rasande framryckningsmarscher genom det turkiska Thracien. Så kom den granat, som ingen i ett modernt krig behöfver undgå att göra bekantskap med, blott man har litet tålmod, och därmed var den unge bataljonschefen för de närmaste månaderna definitivt ur leken.

Af kapten S—ow berättades mig den sällsamma händelse från den stridande bulgariska armén, som jag i det följande återger.

"I hällande ösregn ryckte den 12 oktober 1912 två brigader bulgariskt infanteri fram mot den thraciska staden Tatarlar, som för tillfället hölls af en turkisk besättning af 6,000 man, hvaraf flertalet dock utgjordes af ungt, föga vapenöfvadt manskap s. k. redifs. Den attackerande bulgarstyrkan åter bestod af fulldugligt folk, utrustadt med alla en modern krigförings hjälpmedel.

Det var heller inte utan, att det låg något af segeraningar i luften, och gossarna i gemen hade ett humör, som lofvade allt godt, när vi väl kommit i farten med den gamle arfienden af tradition. Jag och mitt manskap hade fått oss anvisade en plats på högerflygeln, och det måste erkännas, att det inte var med alltför glada känslor, vi mottagit ordern om denna placering, ty af allt att döma skulle vi tvingas intaga en slags betäckande ställning, färdiga att blott stödja den flygel, som af någon anledning skulle visa sig för svag att fylla sin uppgift. Det var sålunda fara värdt, att vi inte skulle komma att deltaga i kampen, innan våra kamrater redan lagt segern på den sida, där vi förmodade, att den borde höra hemma. Och detta var ju kitsligt nog, då vi intet högre önskade än att få draga vårt strå till stacken och visa, att vi inte voro sämre än

våra kamrater, som redan i krigets första dagar hunnit skära lagrar på alla möjliga håll.

Den första pisksnärten skar genom luften öfver våra hufvuden; en förlupen mauserkula, som någon yrvaken redifs oöfverlagdt släppt i väg. Men så började musiken på allvar! De stora brumbasarna från vallarna kring Tatarlar hade fått för sig, att de borde salutera våra gossar, och det gjorde de med kläm och öfvertygelse. Tyvärr doppade de något för djupt ned mynningarna på kanonerna, de där goda artilleristerna på fiendesidan, ty fastän det stod som en ogenomträngtig sky af rök och jordstoff kring det hela fortsatte vårt avantgarde oberördt framryckningen. Nå, de lärde sig snart sikta bättre, ty en kvart senare hade vi redan fått tillbaka ett par dussin duktiga kamrater men i ett skick, som var ömligt. Dock — c'est la guerre!

Från vår plats kunde vi ganska väl öfverblicka vissa delar af vår avancerande center, och det är gifvet, att hvarenda man af oss med största spänning följde hvarje rörelse och skiftning i det imponerande skådespelet framför hans blickar. Jag hade i smyg iakttagit mina gossar, och det vare sagdt till deras heder, ingen man såg jag blekna mera än det spännande och ovanliga i situationen gjorde förlätligt, ända tills helt oväntadt en man slår till marken med en fart, som om en kula hade lagt honom där.

Ett par man finge order se till hvad det var åt honom. Ren skrämsel! Karlen var tydligen tillverkad af alltför vekt materiel för att duga till soldat. När han vaknade upp igen, såg han sig kring med förfärad blickar, som alltför tydligt skvallrade om den helvetiska ångest, som anfäktade stackaren. Och för hvarje skott, som tycktes adressera sig till oss, började han skälfva. Nå, i krig är man snål på hvarje man. Man har hvarken anledning eller tillfälle att rangera ut sådana som af vissa psykiska orsaker äro omöjliga att skola till soldater. Krukorna, där de finnas, skola härdas, och den som i striden ej gör sin plikt eller söker smita, den dömes efter lagar, som sannerligen inga förmildrande omständigheter få tumma eller jämka på, om man vill bevara disciplinen. Jag var emellertid förgad öfver det dåliga exempel, som den nervöse gynnamen gaf folket, och lät kalla honom fram till mig.

— Ack, kapten, jag ber er, var god och lät mig gå hem. Jag är ingen soldat, jag kan inte slåss, jag har inte styrka att deltaga i en strid, började han i jämmerlig ton.

— Hvad är det där för barnsligheter? Har du inte fullgjort din värnplikt? Är du inte frisk och stark? Fy tusan, att höra en gammal karl stå och ge sig på det där sättet! Det är ju en skam för hela regementet. Ryck upp dig och sök förstå, att nu gäller det hela ditt lands välfärd. Men om du genom ditt ömkliga exempel sänker modet hos dina kamrater, ådrar du dig därmed ett ansvar, som endast kan sonas med döden. Kom ihåg detta och mins mina ord: den feges straff är döden!

Med uppspärade ögon hade han betraktat mig hela tiden, jag talade, och hans grågula blekhet till trots, trodde jag mig i alla händelser ha gett karlen något att tänka på, som skulle stimulera hans mod. Men till min häpnad förstod jag snart, att mina ord oförstädda eller utan verkan återstudsats på honom.

— Kapten, jag kan inte! Låt mig få gå!

— Tyst, din stackare, eljest måste jag ju låta bestraffa dig!

— Ja, ja, gör med mig hvad ni vill, men skicka blott bort mig härifrån.

— Tig!

— Min bror här skall kunna säga er, att jag inte duger till soldat. Jag ber er, kapten, tala med honom. Låt din bror komma hit då!

Några minuter senare inställde sig hos mig en ung, kraftig rekryt, i hållning, växt, blick, ja i allt en soldat i hvarje tum. Han tycktes förstå, hvad saken gällde, ty då han såg min hänfulla blick på brodern, som tuggande och darrande af nervositet stod där, spred sig en flammande rodnad öfver hela det manliga ansiktet.

— Hvad är det med din bror? Han breder ju skam öfver oss alla. Det tycks vara annat virke i dig. Kan inte du då låta honom komma till insikt om det nesliga i hans uppträdande? Han förstör ju andan inom kåren.

— Min bror är tyvärr inte ämnad till soldat, kapten. Han förstår sig blott på handel. Och mod har han aldrig ägt. Jag har försökt intala honom att vara stark, men det lyckas inte. Han rår visst inte själf för sin rädsla. Men den gör honom totalt utom sig. Flera gånger har han försökt rymma, sedan han kallades ut som soldat, och endast med våld har jag ibland kunnat tvinga honom att stanna.

— Ja, svarade jag, jag kan intet annat göra åt saken för närvarande än förmana dig att aktge på din bror, så att han inte begår någon dumhet. Du vet straffet i krigstid. Och han själf vet det också. Första försök han gör att sticka sig undan, bestraffas skoningslöst med döden.

— Jag vet det, kapten, kom svaret i låg ton. Men han är min ende bror, och jag har lofvat våra gamla föräldrar att vaka öfver honom så långt i min makt står. Och det vill jag göra.

— Men öfver din kärlek till brodern står plikten mot fosterlandet. Kom ihåg, att dina kämpande bröders lif i mycket beror på att i farans stund hvarje man gör sin plikt. Och den som sprider missstro och modlöshet den är lika brottslig som förrädaren. Gå nu båda två, hvarje ögonblick kan det bli vår tur att gripa in.

— Lefve Bulgarien, sade brodern varmt. Och så gingo de.

Det blef verkligen också vår tur att rycka fram, och Gud må veta, att vi inte sparade oss, när vi fingo vårt oförgätliga elddop. Men när vi därnäst rastade, var Tatarlar vårt, och vänners och fienders lik lågo i en gemensam dödens omfamning utanför staden.

Så hade vi ännu en seger att skrifuva på de bulgariska fandukarna.

Jag rädde inte för, att det var med en känsla af obeskrifligt obehag — fullkomligt som om saken gällt mig själf — jag samma afton mottog rapport om att rekryten Ivan R., just den nervöse gynnarren från förmiddagen, arresterats för tre upprepade försök att desertera. Det tragiska i saken var inte minst det förhållandet, att det var den olyckliges egen bror, hans kamrat i ledet, som alla gångerna återfört honom.

Nå, det var nu inte jag, som hade att döma i saken, och domen kunde med hänsyn till de extraordinära omständigheter, som rymning från hären under väntan på batalj utgjorde, inte bli mera än en: skjutning som desertör. Att uppträda som defensor skulle inte tjäna till något, helst som jag hade mig bekant, att redan förut två desertörer, frivilligt värfvade albaner, som emellertid svikit sina löften och därtill förmodades ha utfört spiontjänst, redan väntade på exekution, som bestämts till fusiljering.

Jag tyckte mig följaktligen intet kunna åtgöra utan lyssnade senare på dagen med samma stumma

medlidande som mina kamrater till ständrättens dom, att den förpliktöförgätne rekryten skulle skjutas.

Då jag kom hem till mitt kvartér, stod utanför dörren brodern till den dömd.

— Hvad vill du, min stackars gosse, frågade jag i beklagande ton.

Han var onaturligt blek, men samma drag af fasthet, som jag förut iakttagit, låg fortfarande öfver hans ansikte.

— Kapten, jag tillåter mig anhålla om ett par saker. Min bror skall skjutas i morgon bittida. Jag har med våld hindrat honom från att begära nåd af konungen, som han tror låte sig göra. Men jag ber er, att då ni uttar folk till fusiljeringen, jag måtte få bli en af dem, som tjänstgöra vid min brors exekution.

Jag stirrade oförstående på honom.

— Du skulle, om jag förstår dig rätt, vilja själf tilldela din bror det dödande skottet. Det är väl inte möjligt?

— Jo kapten. Men det är endast tillgifvenheten för min bror, som kunnat tvinga mig till denna bön. Min bror vågar inte dö. Har intet mod, han rår ej för sin egen svaghet. Och just nu lider han öfver mänsklig förmåga. Ack, han är så vek! Ville ni blott tillåta mig att i natt vaka hos honom och tala med honom skulle han i morgon lättare dö. Jag ber er, kapten, tillåt mig detta. Jag skall senare visa, att jag vill för mitt land göra allt för att plåna ut den fläck, som min olycklige brors skymfliga död sätter på dess armés ära.

— Det skall bli som du önskar, min vän, men kom ihåg, att du från detta ögonblick är ansvarig för din bror. Jag skall dessutom tala med generalen.

Men ett ord ännu! Hvarför vill du äfven deltaga i exekutionen? Bespara dig de ögonblickens fasa. Du har inte mod att rikta geväret mot din egen brors hjärta!

— Välan då, kapten, kanske är det min plikt att underrätta er om mina afsikter. För att bespara min bror denna hemska natts fason, som utan tvivel i annat fall till i morgon förvandlat honom till en vansinnig man, har jag för afsikt att genom en nödlögn låta honom behålla åtminstone en skymt af hopp om lifvet och därigenom bespara mig själf och kamraternas skammen att se en af fruktan för döden rubbad man fusiljeras. Jag ämnar säga honom, att jag utverkat mig tillstånd bli den, som skall rikta geväret mot honom. Men jag tänker samtidigt låta honom förstå, att jag blott låter mitt skott gå i luften, hvarvid han dock skall låtsas sig träffad och falla. Sedan skall han ingifvas föreställningen, att jag funnit en plan att låta honom oförmärkt undkomma.

Jag skakade på hufvudet.

— Min käre kamrat, hela din plan är med förlof sagdt så vanvettig, att inte ens din bror, trots sin okritiska upphetsning, kan sätta tro till dess utförbarhet. Det blir ju inte en, utan tre man, som ställas mot hvarje lifödm. Vidare . . .

Men ni glömmet, kapten, att min bror kommer att bära bindel för ögonen. Och på mig tror han som på ingen. Vi ha ju varit ett sedan vi voro barn. Jag vet, att hans död är oundviklig: upphetsningen bland manskapet öfver hans desertering kräver den.

— Välan! Jag tvistar inte längre med dig om saken. Men betänk dig innan du låter dig kommanderas att deltaga i exekutionen. Din broderskänsla kan föra dig för långt.

— Jag är beredd på allt.

När jag senare på natten gjorde en rond genom lägret och därvid inspekterade arrestlokalen, sutto

Forts. å sid. 80.

H. 8 D. 2 STOCKHOLMSFOTOGRAF.
DET NYA "GULDBRÖLLOPSHEMMET".

Kliché: Bengt Silfversparre.
DANVIKENS HOSPITALS stora nybyggnad.

Guldbröllopshemmet i Stockholm, detta vackra uttryck för modern kommunal fattigomvårdnad var den 25 okt. föremål för offentlig förevisning och fick därvid mottaga besök af drottningen, kronprinsessan, härtigparet af Vester götland och prins Eugen. Guldbröllopshemmet, hvilket tillkommit genom af Stockholms stadfullmäktige anslagna medel för att fira konung Oscar och drottning Sophias guldbröllop 1907, är afsedt för fattiga älderstigna makar, hvilka här tillsammans få tillbringa sin lefnads afton.

Öfver fotografi.
Kliché: Bengt Silfversparre.
INTERIÖR FRÅN VANFÖREANSTALTENS I STOCKHOLM NYA LOKALER.

ler i byggnaden Greftureg. 59—61 invigdes den 18 okt. i närvaro af drottningen, kronprinsen-regenten, prinsessan Ingeborg, prins Eugen, prinsparet Bernadotte, statsrådet Schotte m. fl. Invigningen förrättades af professor Anders Wide, som alltsedan Föreningen för bistånd åt lytta och vanföra år 1891 bildades varit dess nitiske ordf.

Vanförestalten inrymmer utom tidsenliga lokaler för arbetsskola och elevhem en fullständig modärnt inredd poliklinik. Den rymliga gårdsplanen har förvandlats till en inbjudande liten trädgård och gårds-

byggnadens breda, flata tak har apterats till en promenad- och lekplats för anstaltens små skyddslingar.

Danvikens palatslika nybyggnad, hvilken skall aflösa det gamla oansenliga hospitalet, står nu färdigt till det yttre och befriadt från sina skymmande ställningar. Byggnaden har förlagts till höjderna vid stora segelleden in till Stockholm midt för Valdemarsudde. *Vanförestaltens i Stockholm* nyinredda loka-

Sveriges Allmänna trädgårdsförbund hade den 28 okt. ombudsmöte i Göteborg under ordförandeskap af direktör Albert Bissmark, Halmstad. Påföljande dag hade af förbundet anordnats ett talrikt besökt, allmänt trädgårdsmöte, vid hvilket dryftades en del frågor af intresse för Sveriges trädgårdsmän.

FRÅN TRÄDGÅRDSMÄNNENS RIKSDAG I GÖTEBORG Foto. Francis, Göteborg.

HERRAR FOTOGRAFER
uppmannas att vid insändande af bilder till HVAR 8 DAG icke uraktlåta utsättandet af tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografen.

HEDERSBEVISNING ÅT ZEPPELIN-LUFTSKEPPETS OFFER.

1. KEJSARPARET, KRONPRINSPARET, PRINSARNE OCH GREFVE ZEPPELIN M. FL. VID JORDFÄSTNINGEN I GARNISONSKYRKAN. 1. Kejsar Wilhelm, 2. grefve Zeppelin, 3. marinministern von Tirpitz, 4. prins Adalbert, 5. kronprinsen.

2. EN DEL AF SORGETÅGET.

3. SORGETÅGET FÖRETRÄDT AF DE SEX KEJSERLIGA PRINSARNE.

En gripande sorg gudstjänst hölls den 21 okt. i Berlins garnisonskyrka öfver Zeppelinkatastrofens offer. I koret stodo uppställda tjuguttre likkistor med stoftet efter de omkomna. Akten öfvervars af kejsaren och kejsarinnan, kronprinsparet och de kejsrerliga prinsarne samt rikskansleren, ministrarne, grefve Zeppelin, ett stort antal officrare, riksdagsmän m. fl. Efter den högtidliga aktens slut fördes en del af kistorna till Garnisonskyrkogården för att där jordas i en gemensam graf.

Efter fotografier.

Kliché: Bengt Sjöberg & Co.

Vår främste Verdi-kännare, director musices vid Upsala universitet, Hugo Alfvén, själf en af Sveriges allra främste kompositörer, har tillmötesgått H. 8. D:s framställning och tillsändt oss följande ypperliga anteckningar om den store mästartens lefnad. Visserligen ha de kommit något senare än önskligt varit, men genom dessa få dagars uppskof efter 100-årsjubileet ha de ju intet förlorat i intresse.

Ett lif fullt af bittra sorger, rastlöst arbete, många nederlag och glänsande segrar: en mans lif!

För att börja från början, så föddes Verdi den 10 okt. 1813 i Roncole, ej långt från Busseto, den lilla lombardiska staden i Parma. Hans fader var gästgivare eller något i den vägen och hade ondt om pengar. Redan tidigt fick den lille Beppe uppträda i lifvets bittra drama. Det var år 1814, då koalitions-trupperna trängde in i Busseto och foro fram med kvinnor och barn som serber och bulgarer. Till och med de olyckliga, som sökt tillflykt i kyrkan, blefvo skoningslöst massakrerade. Så hade det äfven gått den ettårige gossen, om icke hans moder lyckats gömma sig med honom i kyrkans torn.

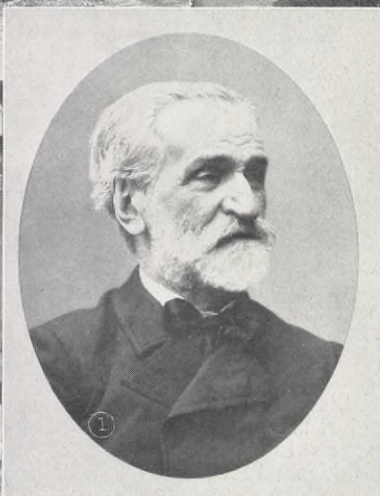
Unge Verdi växte upp och började känna sig musikalisk. Han fick en liten spinett och organisten i Roncole undervisade. Det gick raskt framåt och snart kunde den gamle organisten ej lära honom något mer. Med stora försakelser lyckades hans fattige fader sända honom till skolan i Busseto. Den lille elfvaårige Beppe var dock en ädel själ, som för att hjälpa föräldrarna antog ett honom gjort anbud att övertaga sin förre lärarens plats som organist i Roncoles kyrka, hvarvid han alltid måste gå till fots den tre mil långa vägen mellan Busseto och sin hemort. Under denna sin skoltid, lärde han känna en man, som blef honom en god vän och hjälpare under de kommande åren. Det var den rike köpmannen Barezzi i Busseto. På hans bekostnad fick Verdi fortsätta sina studier i musik för den kunnige domorganisten Provesi, och den rike mannen sörjde äfven för hans öfriga utbildning. Då Verdi senare sökte inträde som elev vid konservatoriet i Milano rönt han den motgången att blifva refuserad. Själfi fick han aldrig veta orsaken, men det har berättats att anledningen egentligen varit den, att vederbörande funnit hans handställning vid pianospelningen hopplöst dålig och att han som tonsättare visserligen ägde fantasi, men brast i kontrapunkt. Han var nu nödd att taga privat undervisning och vände sig då till kapellmästaren Vincenzo Lavigna, hvilken strax visade sig vara just den lärare, som Verdi behöfde: icke endast en duktig teoretiker, utan framför allt en praktikers man. Efter fulländade studier för Lavigna återvände Verdi till Busseto för att övertaga befattningen efter den allidne Provesi som ledare för Bussetos Filharmoniska sällskap. Det var endast med själföfvervinnelse som Verdi kunde förmå sig att lämna Milano, där han var på sitt rätta verksamhetsfält; men då han mottagit hjälp till sin utbildning från hemorten, ansåg han sig ej kunna handla annorlunda. Mycken glädje fick han icke heller i Provesis mantel, ty prästerskapet såg med obliida ögon, att platsen gifvits till en profan musiker och lät honom därför bita i många sura äpplen. Verdi hade många vänner i staden, som togo hans parti, och tack vare sin öfvermakt, afgingo de också med segern. Vid denna tid gifte sig Verdi med sin välgörarens dotter, Margherita Barezzi samt fullbordade sin första opera, *Oberto*. De kyrklike fortsatte dock alltjämt med sina trakasserier och lyckades slutligen pina ut Verdi så grundligt, att han skuddade stofst af fötterna och änyo begaf sig till Milano. Där blef hans *Oberto* uppförd 17 nov. 1839.

Operan blef visserligen en framgång, men höll sig dock ej länge uppe på grund af den underhal-

tiga texten. Så följde de oundvikliga beställningarna. Impressarion Merelli anmodade honom att skriva tre nya operor. Den första skulle blifva ett komiskt stycke, *Konung för en dag*. Men just då Verdi stod i begrepp att börja arbetet, drabbades han af en förfärlig sorg: hans hustru och båda barn dogo kort tid efter hvarandra. Förintad af den svartaste förtvilan var han ju oförmögen att hängiiva sig åt skapandet af en opera buffa. Impressarion höll dock på öfverenskommelsen, så Verdi var tvungen att bita tänderna samman och skriva de muntra melodierna. Operan blef visserligen färdig, men det var ett dödfödt foster, som både publik och kritik trampade på. Detta nederlag fördrustrade Verdis sinne än mer, och han beslöt att fullständigt sluta upp med komposition. Han anhöll att få bli löst från kontraktet med Merelli, drog sig tillbaka i ensamhet och försjönk i ett tillstånd af apatiskt svärmod. Impressarion lyckades dock änyo väcka den nedbrutna intresse genom att låta honom liksom af en händelse få se texten till en opera, *Nabucco*. Verdi började åter, fast i begynnelsen halft motvilligt, att komponera; aria lades till aria och en vacker dag var operan färdig. Den framfördes första gången 9 mars 1842 på Scalateatern i Milano. Denna opera blef Verdis dittills största framgång och fastslog en gång för alla hans rykte som tonsättare. Sorgen öfver hustruns död hade efter handen lagt sig och han gifte sig änyo, denna gång med *Nabuccos* primadonna, Giusepina Streponi. Nu kom Verdi åter i arbetstagen. Året efter *Nabuccos* premiär hade han en ny opera färdig, *I Lombardi alla prima crociata*; därefter *Ermanni*, den första af hans operor, som fann vägen till utländska scener. Verdi hörde icke till dem, som hvilade på sina lagrar. Slag i slag följde operorna *I due Foscari*, *Alzira*, *Attila*, *Macbeth*, *I masnaderi*, *Il corsaro*, *Louise Miller* och *Sti-filio*; ingen af dem lyckades dock att under någon längre tid hålla sig kvar i publikens bevägenhet.

Men så kom åter en stor dag. Det var, då den härliga *Rigoletto* år 1857 uppfördes i Venezia. Denna premiär gjorde Verdi världsberömd. Härefter följde *Il travatore* (trubaduren) och *La traviata* (Den vilseförda), hvilka bland alla Verdis operor förvärfvat sig den största populariteten. De anses äfven som de för Verdis både fel och förtjänster mest betecknande verken från hans första period. Men nu hopade sig åter motgångarna. Verdi hade fått en beställning från Paris, och lät härigenom förleda sig till att i rasande fart raspa samman en opera. *Les vèpres siciliennes*, hvilken blef ett fiasco. Samma öde drabbade äfven *Simon boccanegra*. Bättre gick det däremot med *Un ballo maschera*, som framfördes 1859 i Rom. (Den handlar om den svenske kungens Gustaf III ynkeliga slut). Efter detta följde två nya beställningar: Petersburg fick *La forza del destino* och Paris *Don Carlos*. Framgången blef dock ringa.

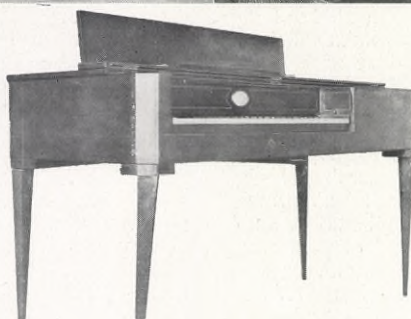
Emellertid hade Verdi tröttnat på att skriva operor i ständigt en och samma billiga schablon och gick därför att söka nya skönhetsvärden. Under fyra år lyssnade han tyst och uppmärksam till alla de nya toner och idéer, som brusade genom tiden, men mest lyssnade han till allt det nya som strömmade upp ur hans egna själsdjup — allt under det han sofrade och skref. Så när tiden vardt fullkom-

GIUSEPPE VERDI.
Efter det senaste porträttet.

2. VERDIS FÖDELSESHUS I RONCOLE DI BUSSETO (Parma).
3. VILLAN SANT AGATA (Parma), där Verdi lefde i många år därunder skapade en del af sina mest betydande verk.
4. VERDIS DÖDSRUM. En efterbildning i Verdi-museet i Milano efter det verkliga dödsrummet i Hotel Milan. Främst synnes Verdis dödsmask.

Efter originalfotografier.

5. VERDIS GRAF I MILANO.
6. MUSIKERHEMMET I MILANO, till hvilket Verdi donerat 75,000 francs årliga räntor jämte inkomsten af sina operor. Rymmer ett intressant Verdi-museum.
7. VERDIS ARBETSNUM: Efterbildningen i Verdi-museet.
8. VERDIS SPINETTE från 1821.

nad, framträdde underverket *Aida*. Af den gamle Verdi fanns intet kvar utom melodiernas skönhet och brännande lidelse. De stereotypa ariorna hade fått lämna plats för genomkomponerade dramatiska scener, stora, bredt anlagda körer vittna om en ny, solid och allvarlig musikers kärlek till lösningen af

svåra tekniska uppgifter; harmonien är fullständigt ny och likaså orkestrernas behandling. Den åtgärdar icke längre, den har blifvit ett med handlingen, den har blifvit de agerandes nerver, deras djupaste känslor och tankar. Och hvilka nya klang-! Hör endast hur han använder unisont flöjter-

Efter fotografi.

Ättich: Bengt Sjöversparre.

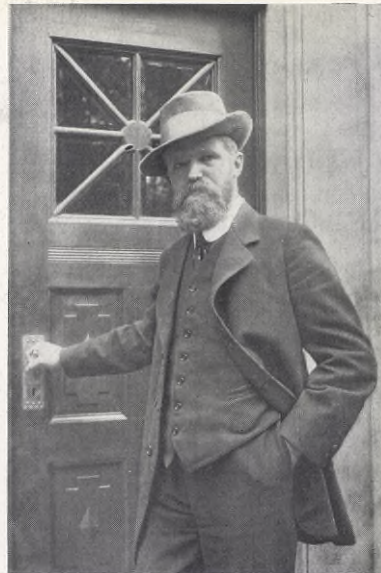
ENGLANDS NYE LORDÖFVERDOMARE, SIR RUFUS ISAACS. Vid sir Rufus(*) sida går hans efterträdare sir John Simon.

Attorney general sir Rufus Isaacs har, efter lord Alverstone som trädt tillbaka från ämbetet, utnämnts till lordöfverdomare för England, den högsta värdighet en engelsk jurist kan

Den nye lordöfverdomaren har en mindre vanlig lefnadsbana bakom sig. Son till en handlande i London och af israelitisk börd kom han som yngling till sjös, misslyckades sedan som börsspekulant, ägnade sig åt juridiken och blef efter hand en af Englands mest bemärkta och aktade sakförare.

År 1904 inträdde han i engelska parlamentet där han genom sina omfattande kunskaper, sin stora begåfning och rätträdighet kommit att intaga en synnerligen framskjutet plats. Förra året inkallades han såsom medlem af Asquith's kabinett.

Den tyske författaren Gustav Frenssen, för svensk publik mest känd genom sin roman "Jörn Uhl", har i dagarne fyllt 50 år. Frenssen har vid upprepade tillfällen nämnts bland kandidaterna till det litterära Nobelpriset.

Efter porträtt.

Ättich: Bengt Sjöversparre.

GUSTAV FRENSEN, den berömda tyske författaren, 50 år den 19 okt.

nas låga register i första aktens religiösa ceremoni, hur violoncellerna sjunga i Aidas uppgörelse med sin fader; hör det heliga allvar som susar genom orkestern, då ridån går upp öfver Nilens mänbelysta vatten. Musiken ger där en förnimmelse af torr, het ökenluft, dödsstillhet och en förunderligt urgammal, hemlighetsfull egyptisk kultur, som jag ej kan tänka mig återgifven på ett snillrikare sätt.

Äfven denna opera var skriven på beställning, på anmodan af Khediven af Egypten, för att gifva ökad glans åt den stora fest, som ägde rum i Kairo 1871 i anledning af Suezkanalens öppnande. Premiären blef en väldig seger för Verdi. Han gick vidare på sin nya väg och skref ett requiem öfver Manzoni, hvilket jämte *Aida* bildar öfvergången till den hypermoderne Verdi, *Othellos* (1887) och *Falstaffs* (1893) kompositör. Hur Verdi kunnat skriva dessa operor vid respektive 74 och 80 års ålder, är helt enkelt ofattligt. De beteckna ju den högsta höjden af hans skaparkraft. Genom *Othello* går från början till slut en ström af lidelse, så brännande och våldsam, att ingen annan opera kan uppvisa ett motstycke. Allt är därtill buret af sublim patos och största konst. Särskildt tänker jag härvid på första aktens stormiga scener och framför allt på den underbara episoden under dramats senare förlopp, då Jago skämtar så grymt med den intet ondt anande Cassio och *Othello* bakom pelaren vrider sig i helvetets alla kval. Där synes mig Verdi utveckla en symfonisk konst, som på intet sätt står

tillbaka för de förnämsta mozartska operapartituren. Verdis konstnärspersonlighet är en bland de originellaste och själfständigaste, som musikhistorien har att uppvisa och den utvecklingsförmåga, hvarom hans långa lifsgärning bär vittne, är enastående. Under hans första skede var nog Meyerbeer den närmaste förebilden, men Verdi gick mer och mer in i sig själf, till allt större själfständighet. De tyska musikskribenterna vilja naturligtvis med all gewalt ha honom till Wagners lärjunge, men jag tror att man åtminstone i Verdis musik fåfängt skall söka något om Wagner påminnande drag. Snarare skulle det då ha varit en del af Wagners reformatoriska konståskådningar, som Verdi assimilerat, fast det i så fall skett på ett sätt, som gjort dem till hans eget kött och blod.

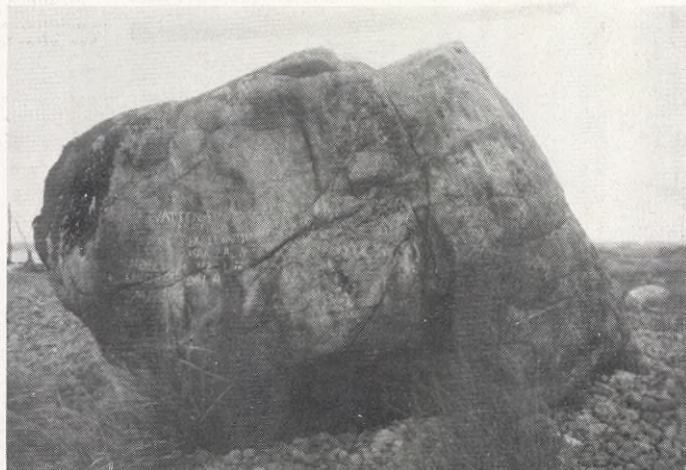
I *Falstaff* närmar sig Verdi flerstädes kammarmusikens rågångar genom det fina och förnäma detaljarbetet. Han skämtar, ler och svärmar som en yngling allt under det han spinner den skönaste väfnad af öfverlägsen kontrapunktisk konst. Till slut tar han afsked med en fuga, där alla uppträdande bära fram mästarens sista visdomsord till mänskligheten; allt i denna världen är endast skämt och gyckel! Gomorron mitt herrskap! Han glömde alldeles bort att göra som så många andra gjort, då de blifvit gamla och fått känning af grafvens svåra pustar: att besinna sina synder, leta fram psalmboken och säga halleluja. Han log i stället åt det underliga lifvet ett satiriskt men godmodigt löje. Döden träffade honom i Milano 27 januari 1901.

Foto Francis, Gbg. Kliche: Bengt Silfversparre.
SÄRÖ 1000-ÅRIGA EK, för hvilken fridlysning är begärd.

Hos K. bfhde i Hallands län har fridlysning begärts för en del å Särö befintliga märkliga träd, hvilka genom besökandes tanklösa åverkan löpa fara att förstöras. Skydd önskas för den s. k. tusenårseken i Västerskog samt för två lindar och tre hasslar, samtliga uråldriga och af kolossal storlek.

Ett af Hallands äldsta och mest kända naturminnesmärken, Glomstenen eller Glumstenen vid Glommens fiskehamn i Morups socken har

Efter fotografi. Kliche: Bengt Silfversparre.
GLOMSTENEN det kända naturminnesmärket i Halland, hvilket fridlysts.

Amatörfotograf Kliche: Bengt Silfversparre

STÖFVARHYNDA MED RÄFUNGAR.

i dagarne genom riksantikvariens ingripande räddats från den åverkan, som hotat genom i närheten utfördt sprängningsarbete. Glumstenen tjänade före tillkomsten af Morups fyr som sjömarke och omtalas redan i de gamla isländska sagorna.

En meddelare har välvilligt tillställt oss ofvanstående unika fotografi, en stöfvarhynda som öm fostermoder för sex st. räfungar. För någon tid sedan sköt en jägare i Småland en räfhona, hvars sex ungar överlämnades till en stöfvarhynda som nyss valpat, i och för uppfostran. Egenomligt nog tog hyndan sig an småtingarne, som om de varit hennes egna.

I sitt 120:de lefnadsår ingick den 16 okt. änkan Hedvig Stavne i byn Dormowo, kretsen Meseritz i provinsen Posen, Tyskland. Den gamla, som ännu är i besittning af så goda kroppskrafter, att hon kan tjänstgöra som gäsvakterka har i liflig hägkomst de blodiga krigshändelserna från 1800-talets början och berättar gärna episoder från denna stormfyllda tid, om de ryska kosackernas barbariska framfart, den tyska landbefolkningens flykt undan de mot Ryssland marscherande franska armékärnans brandskattning o. a. Då allt detta för hundra år sedan inträffade var hon själf redan vuxen eller nära tjuvårig.

En svensk i Amerika har insändt vidstående bild som får tala för sig själf. Möjligen att rekommendera där hastigheten i gatutrafiken önskas begränsad.

Efter fotografi. Kliche: Bengt Silfversparre.
EN ALDRING SOM SETT OCH MINNESFRANSKA KRIGSHÄREN I TYSKLAND 1813.

Amatörfotograf. Kliche: Bengt Silfversparre.
SVENSK-AMERIKANSK PATENTBIL, modell 1914. — Kraften: variabelt antal hkr; driftkostnad: rel. billig; fart: minst 3 eng. mil pr timme; race hvarje dag.

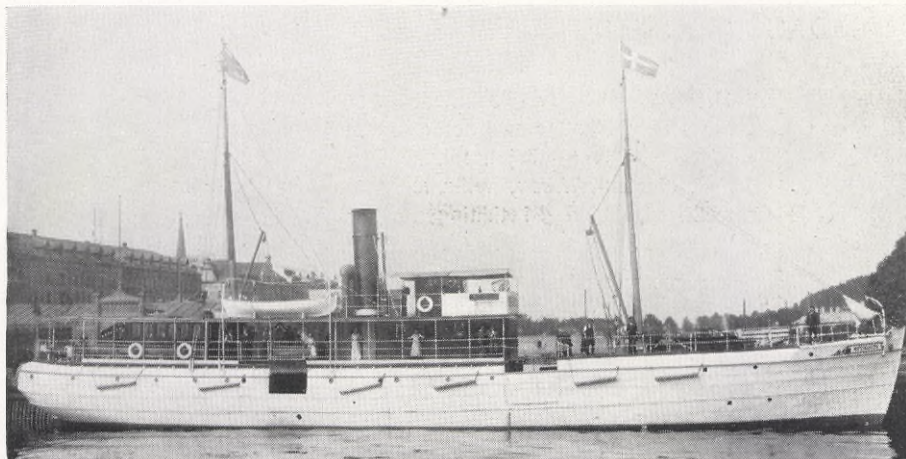

Foto. Nilsson, Sundsvall

"VÄSTKUSTEN", den i Kyarken med 39 personer förolyckade finske ångaren.

Kliche: Bengt Silfverparre.

En fasansfull sjöolycka inträffade den 22 okt. på Östersjön i det ångaren "Västkusten" under rykande storm grundstötte på ett undervattensskär i Vasa skärgård och omedelbart därefter gick till botten. Af samtliga ombordvarande, omkring 40 personer, räddades endast en passagerare, kreaturshandlare Henrikson från Skönsberg, Sundsvall, hvilken lyckats klänga sig fast vid en ur vattnet uppskjutande masttopp och påföljande morgon uppstogs af en förbipasserande ångare.

*

Vid det väldiga rjningsarbetet vid Sveateatern i Stockholm inträffade den 23 okt. en olyckshändelse af syn-

nerligen hotande karaktär. Ett 40-tal arbetare voro sysselsatta med att draga ner en brandgafvel mellan andra och tredje våningarna. Vid brandgafvelns fall gaf andra våningens trossbotten, på hvilken 20 af arbetarne stodo, vika och störtade ned, dragande med sig 12 arbetare. De allmänt hysta farhågorna för att människolif skulle gå till spillo besannades dess bättre icke.

Härom dagen ägde på Leipzigs gator rum en lejonjakt, hvilken, om den än utföll till alla delar lyckligt, dock ej saknade sina spännande och farliga moment. Under rådande stark dimma råkade natten till den 20 okt. en spårvagn köra på en menagerivagn och slå sönder en vilddjursbur, hvori de däri inneslutna åtta stora lejonerna sprungo ut på gatan, anställande här en oerhörd uppståndelse. Polismän och brandsoldater kommanderades ut för att oskadliggöra bestarne och en vild jakt tog sin början. Revolyrarnes täta knallande blandades med lejonens öronbedövande rytande och människornas ångestrop. Ett af lejonerna inträngde i ett hotell, där det infångades lefvande, medan de öfriga, dock först efter flera timmars jakt, fingo släppa lifvet till för polis-männens kulor.

Foto. Svinhufvud, Sthlm.

DEN RASANDE MUREN Å F. D. SVEATEATERN.

Kliche: Bengt Silfverparre.

F. Ter fotograf.

EFTER LEJONJAKTEN I LEIPZIG.

Kliche: Bengt Silfverparre.

HVAR 8 DAGS SKÖNLITTERÄRA MEDARBETARE

Efter porträtt.

Klisché: Bengt Sjöbergsparr.

MARIKA STJERNSTEDT-NORDSTRÖM.

min“, redan starkt uppmärksam-
mad.

Vid sidan af K. G. Ossian-Nilsson presentera vi för våra läsare ännu en nyförvärfvad litterär kraft, fru *Marika Stjernstedt-Nordström*, hvilken iör 1914 knutits vid tidningen. Samtidigt som vi tro oss med fru S.-N. för H. 8. D:s räkning ha gjort ett förvärf, som våra läsare skola förstå värdesätta, erinna vi om de obestridda insatser i svensk litteratur, som fru S.-N:s intellektuellt starka, stilistiskt mönstergilla arbeten gjort.

„Janinas hjärta“, „Det röda inslaget“, romancykeln „Vägarne“, m. fl. beteckna med all sin omdebatterade och omstridda lifssyn dock nya mått och delvis nya vidder.

För H. 8. D:s läsare kommer fru Marika Stjernstedt-Nordströmmatt novellens form ge nya prof på sin intima, svala berättarkonst.

Det är först i själva pressläggningsoögonblicket, som vi mottaga fru Stjernstedt-Nordströms i bokhandeln den 1 no-

Sedan ett antal år tillbaka har Hvar 8 Dag bland sina litterära medarbetare haft glädjen räkna *K. G. Ossian-Nilsson*, hvilkens novellistiska bidrag i tidningen med rätta högt skattats. Äfven för nästa år ha vi förvissat oss om hans värdefulla medarbetarskap. För dagen ha vi velat införa hans välbekanta drag i H. 8. D. som ett apropos till den flitige författarens i dagarna nyutkomna arbete, julboken „Lille Benja-

Efter porträtt.

Klisché: Bengt Sjöbergsparr.

K. G. OSSIAN-NILSSON.

vember utgående nya arbete „Alma Wittfogels rykte“, som vi därför tvingas till ett löst omnämmande af.

Samtidigt med sin maka, har äfven författaren *Ludvig Nordström* för nästkommande år ingått som litterär medarbetare i H. 8. D. Den som endast gjort

bekantskap med den betydande författarens mera kända kraftstil skall förvisso angenämt öfverraskas af den novellistiska finsmak Ludvig Nordströms pänna förfog-
gar öfver.

Efter porträtt.

Klisché: Bengt Sjöbergsparr.

LUDVIG NORDSTRÖM.

Efter fotografi.

Klisché: Bengt Sjöbergsparr.

ETT HVAR 8 DAGS FÖNSTER I MALMÖ. Af intresse, främst för H. 8. D:s i mer än ett afseende utomordentliga stab af kommissionärer, skall tvifvelsutän vår bild från vår distributör i Malmö vara. Den visar en förmåga i skyltningkonst som — vi kunna intyga det — varit till både „nöje och nytta“.

Följetongen „Den förbjudna frukten“ i bokform kommer att om cirka 14 dagar tillställas alla dem som inom behörigen angifven tid insändt fullständiga samlingar af följetongen.

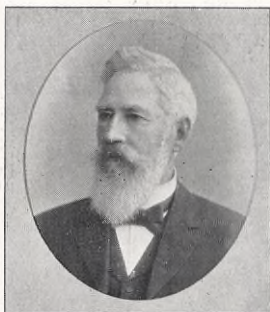
Vi beklaga dröjsmålet som förorsakats där-af att samtliga våra pressar, tillfölje årgångsskiftet och därmed följande extratryckningar af cirkulär m. m., varit alltför starkt anlitade.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.

C. BERGSTEDT.
Fabriksälskare — Stockholm.
80 år 23 Okt.*

C. A. SÖDERLUND.
Civilingenjör. — Stockholm.
70 år 22 Okt.*

E. G. ERIKSSON.
Redaktör. — Gefle.
50 år 22 Okt.*

A. H. KROGH.
Grosshandlande. — Stockholm.
50 år 30 Okt.

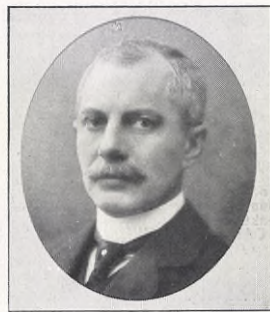
O. F. SCHILLBERG.
V. Hjäradshöfding. — Norrkö-
ping. 75 år 23 Okt.*

C. A. LUNDBERG.
F. d. Rektor. Fil. Dir. — Sthlm.
70 år 28 Okt.*

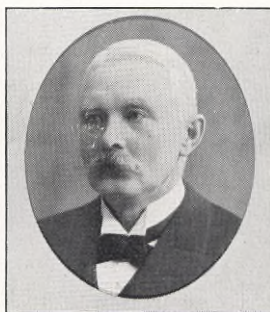
H. N. D. D. KÖSTER.
Öfverläkare. — Göteborg.
55 år 26 Okt.*

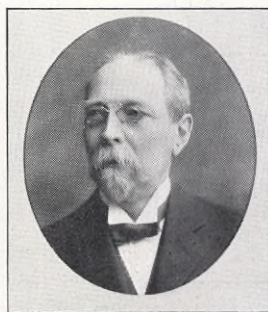
E. NORDENFELT.
Praktiserande I. kare. — Göte-
borg. 50 år 22 Okt.*

C. N. LANGE.
F. d. Postmästare. — Karls-
krona. 70 år 28 Okt.

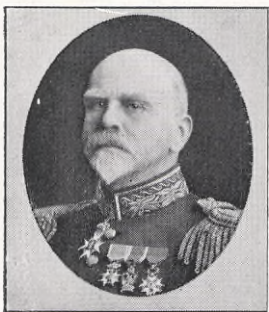
J. A. MALMGREN.
Postmästare. — Varberg.
65 år 26 Okt.*

C. L. MOBERG.
F. d. Stadsfogde — Göteborg.
65 år 19 Okt.

G. R. SJÖQUIST.
Traf.-chefv. Ups — Enköp. jernv.
— Upsala. 50 år 18 Okt.

C. A. VON DARDEL.
Generalkonsul. — Ströo.
65 år 19 Okt.*

R. O:SON GYLLENRAM.
Öfverste. — Göteborg.
60 år 17 Okt.*

C. A. Z. SPARR-HOFSTEDT.
Prost. Kyrkoherde. — Ö. Ving-
åker. 60 år 30 Okt.*

F. H:SON STRÖMFELT.
Friherre. Major. — Ströms-
holm. 50 år 15 okt.*

* Data här nedan.

C. D. FALLSTRÖM.
Skald. — Stockholm,
55 år 26 Okt.*

E. E. S. C. BLOMBERG.
Bildhuggarinna. — Stockholm,
50 år 17 Okt.*

CARL BERGSTEDT. Delegare i fabriksfirman Lars Montén, Stockholm sedan 72. På sin tid led af Direktionen i Stockholms stads Brandförsäkr.-kontor, deputerad i Grosshandl.-societeten, en af Borgerskapets 50 äldste.

AXEL SÖDERLUND. Studerade praktisk byggn. o. ingenjörsvetenskap samt byggde senare åtsk. kvarn-, såg- o. järnverk, bl. andra Iggesunds såg- o. järnverk 69-72; ingenjör o. förvalt. v. Skönviks trävaru a.-b. 73-79; inneh. af trävarufabrik i Stockholm 80-84, derefter idkat husbyggnadsverksamhet derst. Led. af Stockholms stadsfullmäktige 88-92 o. 94-100. led. af triangelmättn.-nämnden sedan 06 o. var på sin tid initiativkapet till denna mättn.-metod. Biografi o. hels.-portr. årg. X:43.

GUSTAF ERIKSSON. Medarbetare i dagspressen sedan 85, redaktör o. utg. af Hemöands-Posten 95-97, förest. i Sv. Telegrambyråns Norrlandsfilial i Sundsvall 98-99, red. o. utg. af Norrlandsposten o. dess veckouppl. fr. 1900.

OSKAR SCHILLBERG. Stud.-ex. 58, hoir.-ex. 63, andre stadsnot. i Norrköping 79, polisnot. derst. 81-06, sekr. h. stadsfullmäkt. 81-10, omb.-man h. Norrk. Stadshypot.-förening, sekr. i Norrk. Handelsförenings fullmäkt. m. m.

CARL LUNDBERG. Stud. ex. 63, fil. dr. 69, lärare i arfurstarne 73-82, tf. rektor v. h. latinlärov. å Norrmalm 83-09, lektor derst. 93-09. På sin

Forts. fr. sid. 70.

de båda bröderna hand i hand, tydliga inbegripna i ett långt och allvarligt samtal. Jag ville inte störa dem utan gick tyst min väg förbi.

I soluppgången följande morgon föll soldaten Ivan R. för den dödande salvan. Midt i hjärtat satt broderskärlekens kula. Inte ett ord af rädsla eller oro yttrade han, när han med stadiga steg fördes från arrestlokalen till afrättsplatsen. Han endast bad, att ett ögonblick få taga brodern i famn.

Under frammarschen mot Tschorlu dog den andre brodern en hjältes död. När vi efter en häftig attack fingo samla upp våra sårade och döda, låg han närmast de fientliga linjerna. Först hade han stormat fram. Kanske sökte han inte utan afsikt det tätaste kulregnet? När den döde fördes förbi mig, och jag hälsade den fallne, såg jag, att den träffade kulan funnit sin rätta väg. Kräset hade den valt den ädlaste delen på mannen: *hjärtat*.

FOTBOLL.

Söndagen den 19 oktober afgjordes ändtligen i Stockholm genom förnyadt omspel den segslitna semifinalen mellan Ö. I. S. och A. I. K. Örgrytelaget var för dagen i sin bästa form, förde spelet på ett aggressivt sätt och dominerade hela matchen igenom. Under första halfflek briljerade Myhrberg med hastiga upplopp och välberäknade centreringar under det de öfriga forwards förbrillade stockholmarnes försvar med sina snabba och finurliga kortpassningar som 4 gånger resulterade i mål. När andra halffleken började, trodde man sig få bevittna ett skandalöst nederlag i stil med Ö. I. S.' matcher mot stockholmsslagen under våren och de famösa "federations"-matcher men däraf vart intet. A. I. K. lade sig nästan uteslutande på försvar och trots ett lifligt bombardemang mot deras mål lyckades bollen ej hitta någon väg genom den sammanskockade klungan. Vid ett af A. I. K:s upplopp i slutet af matchen rådde en göteborgsback skicka in en hårdt skruivad boll i

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

tid mångårig led. af stadsfullmäktige, af direktionerna i Stockholms stads undervisningsverk o. högre lärarinnesem. Inspektör i Östermalms h. reallöv. sedan 11. Vetenskapl. förf. Biografi o. hels. portr. årg. X:6

HUGO KÖSTER. Stud.-ex. 76 med. dr. 88, u.-läk. v. Akad. sjukh. i Uppsala 86-88, doc. i prakt. med. v. Ups. univ. 87-90, tf. professor i patologi v. samma univ. 89-90, öfverläkare å Allm. o. Sahlgrenska sjukh. i Göteborg sedan 91, dess direktör sedan 99. Gen.-sekr. i de nordiska kongresserna i inv. medicin 96-05. Ordf. i styr. för Barnsjukh. och för James Fr. Dicksons minnesfond. Led. af K. Vet.- o. Vitt.-samm. i Göteborg sedan 94, dess ordf. 06-07.

ENAR NORDENFELT. Stud.-ex. 82, med. lic. 93, bat.-läk. i Fältläk.-kårsreserv sedan 93, 2e läk. v. Sahlgrenska sjukh. i Göteborg 97-99, läkare v. dess konvalescenthem 97-1900, läk. v. Gbg.-Borås jernv. sedan 94, distr.-läk. 98-05; prakt. läkare i Göteborg sedan 03.

ALFRED MALMGREN. Ing. v. Postverket 67, postmästare i Vaxholm 83, i Varberg sedan 91. Stadsfullmäktig derst. sedan 96, led. af styr. i Varbergs hälsbad.

CARL VON DARDEL. U.-löjtn. v. K. Flottan 70, afsk. 82, kapt. i res. 84, verkst. direktör v. fabrik i Österrike 86-10, svensk konsul i Wien 06-10, generalkonsuls n. h. o. v.

RUDOLF GYLLENRAM. U.-löjtn. v. Västg. reg. 76, öfv.-löjtnant v. Skarab.-reg. 07, afsk. kvarst. i res. 10, öfverste i armén 11. Gymnast-lär. i Sköde 84-05.

AXEL SPARR-HOFSTEDT. Stud.-ex. 73, prestv. 79, past.-ex. 82, reg.-past. v. Söml. reg. 85-94 kyrkoh. i Trosa landsförs. 92, i Östra Vingåker sedan 01, prost 12. Skriftställare, medarb. i litterära o. facktidsskrifter. Komm.-st. ordf. 95-03, huvudman i sparbank 94-03.

FREDRIK STRÖMFELT. U.-löjtn. v. Lifreg. drag. 85, ryttm. 04, major i armén 13. Adjutant h. hertigen af Vestergötland sedan 98, förste lärare v. Ridskolan sedan 09.

DANIEL FALLSTRÖM. Medarbetare inom olika tidningar sedan 78, senast i Stockholms Tidningen sedan 09. Dramatisk, lyrisk o. novellförfattare. — Biografi o. hels. portr. årg. IV:13.

SIGRID BLOMBERG. Elev v. Fria konst. akad. 89-98, statybildhuggarinna, mest bekant genom den af staten beställda "Bebädelsen" å Nationalmuseum.

Till porträttet å sid. 67.

GUSTAF KOLTHOFF † Egnade sig efter afslutade skolstudier åt verksamheten såsom konservator, blef 78 konservator v. Uppsala univ. zoologiska museum, hvilken anställning han lemtrade 12. Deltog som entomolog o. ornitolog i Ad. Nordenskiölds exp. i Grönland 83 o. deltog jemväl ett i flertal senare vetenskapliga expeditioner. Fil. hedersdoktor v. Upsala Univ. 07. Biogr. o. hels.-portr. årg. XIV:10

eget mål. Liksom för att förtaga det dåliga intrycket af detta förmådliga missöde gjorde Ö. I. S. strax därpå en sista påhälsning i motsändarnes mål och vunno därmed öfverlägset matchen med 5-1. Spelet blef under andra halfflek intressant på grund af stockholmarnes spelätt.

Örgrytelaget som nu ånyo tyckes vara i särdeles fin form spelade den 26 okt. i Göteborg en vacker match mot ett kombineradt Köpenhamnslag. Det danska lagets styrka låg i backarne och deras utmärkte målvakt som flitigt fick visa sin förmåga. Örgrytes forwards och centerhalvback gjorde emellertid matchens bättre arbete. Till stor skada måste deras vensterytter, Lundin, i början af matchen utgå; Det oakadt skötte Ö. I. S. anfallen i lifligt tempo och danskarnes vinst med 2-1 syntes ingalunda motsvara lagens spelstyrka. Ett af målen får Bengtsson taga på sitt speciella konto.

I Kristiania samma dag spelade idrottsföreningen Kamraterna i Göteborg mot ett norskt federationslag. Matchen som synes hafva varit temligen hård slutade oafgjord med 1-1. Norrmännen fingo sitt mål genom straffspark för ofrivillig "hand".

I dansk-tyska federationsmatchen i Hamburg den 26 okt. segrade danskarna med 4-1. G. Å.

INNEHÅLL

Arkitekt Fredrik Lilljekvist (biografi och helsidesporträtt). — Nya namn i H. S. D:s litterära medarbetarestab. — "Marie Walewska" på Dramatiska teatern. — "Magdalena Rudenschöld", skådespel af Einar Fröberg. — Väggenmålning af Sven Otto Lindström. — Guldbrollöppshemmet i Stockholm. — Danvikens nya hospitalsbyggnad. — Vanförestalten i Stockholm. — Sveriges allmänna trädgårdsförbunds ombudsmöte. — Eldsvåda vid Seania Vabis. — Englands nye lordöfverdomare. — "Jörn Uhls" författare 50 år. — Giuseppe Verdi. Af Hugo Alfvén. — Zeppelinolyckans offer jordas. — Bilder till den in- och utländska dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — "Bröderna". Ber. af Nils Lago-Lengquist.